

Posudek vedoucí bakalářské práce

Obor Studium humanitní vzdělanosti, Fakulta humanitních studií UK, Praha 2024

Název práce: *Povaha mateřství žen s tělesným postižením z perspektivy matek*

Autorka: *Magdaléna Zuzková*

Jak uvádí studentka Magdaléna Zuzková na úvod své bakalářské práce mateřství tělesně postižených žen je potřeba vnímat jako důležité téma, protože jak je patrné z dosavadních výzkumů „ženy s tělesným postižením čelí dvojímu znevýhodnění nejen z důvodu tělesného postižení, ale také na základě znevýhodnění genderového“, a proto je potřeba zvyšovat porozumění a podporu těchto akterek.

Studentka se rozhodla přistupovat a definovat mateřství s využitím konstruktivistické perspektivy, tedy svou pozornost zaměřuje na společenský kontextech mateřství v moderní společnosti a ve svém výzkumu dává hlas samotným ženám matkám. Využití této perspektivy je vhodné. Tak, jak jsem studentku při přípravě bakalářské práce pozorovala, je potřeba ocenit, že se jí podařilo nejen představit tuto perspektivu, ale také postupně při zpracování bakalářské práce se snažila toto „vidění/rozumění“ aplikovat ve své práci (i když stále ne vždy zcela precizně). Studentka také přistupuje - stejně jako k mateřství - k tělesnému postižení jako „k sociálně vykonstruovanému problému“ a ve své práci se soustředí na dvojí znevýhodnění žen matek s tělesným postižením, které je utvářeno diskurzí/obrazy o dokonalém mateřství a tělesném postižení.

Teoretický část poskytuje čtenářce/čtenáři dobrý vhled do teoretických východisek výzkumnice, tak i dosavadního poznání, a to i díky využití zahraničních zdrojů.

Cíle výzkumu jsou formulovány relevantně s využitím poznatků z odborných zdrojů prezentovaných v teoretické části práce. Pro realizaci výzkumu, který cílí na konstruktivisticky formulovaný problém, byla zvolena vhodně kvalitativní výzkumná strategie. S formulací výzkumných otázek se studentka statečně prala a jsou výsledkem jejího uvažování nad tématem, i když stále by byl prostor na jejich zpřesnění. Vzorek byl konstruován účelově dle jasně zvolených kritérií a čítal nakonec pět účastnic výzkumu. Je potřeba říci, že studentka si od začátku byla vědoma citlivosti zvoleného tématu a ráda bych vyzdvihla její eticky pečlivou realizaci výzkumu.

Na základě analýzy dat z rozhovorů studentka prezentuje systematicky svá zjištění. Je patrné, při pohledu na obsah jednotlivých kapitol, že při tvorbě jednotlivých kapitol se možná více nechala vést svými daty, než výzkumnými otázkami. Tematicky závěry korespondují s cíli výzkumu. V rámci čtení prezentovaných zjištění je dále patrné, že by bylo potřeba ještě přesněji pracovat a využívat pojmy, kterým je při analýze věnována pozornost jako je mateřská role, mateřská identita a důsledněji aplikovat konstruktivistický přístup ke studiu mateřství, tělesného postižení, ke kterému se studentka hlásí, při analýze a interpretaci.

Např. jak je možné rozumět tomu, když účastnice výzkumu mluví o svém mateřství jako o něčem, co si „od mala přáli“, „co vnímají jako přirozené“?

Analýza by jistě šla realizovat více přesněji, do hloubky při zapojení více kontextu, jehož významnost autorka v textu zmiňuje (např. povaha tělesných dispozic žen, fáze mateřství, atd.), ale při analýze nereflktuje. Ocenitelné však je, že studentka pracuje transparentně s úryvky z rozhovorů při prezentaci zjištění. V závěru práce je snaha autorky provázat a využít poznatků teoretické části práce k interpretaci svých zjištění. Děje se to však spíše fragmentovaně a tak v závěru jsou představeny spíše jen buď některá z témat z rozhovorů, které autorku zaujaly nebo velmi obecně formulovaná zjištění vzhledem k povaze dat a analýzy.

Text odpovídá formálním požadavkům bakalářské práce.

Vzhledem k výše uvedenému navrhuji hodnotit práci známkou **velmi dobře či dobře** s přihlédnutím k obhajobě.

Otázky k obhajobě:

- 1) V teoretické části práce uvádíte, že „ženy s postižením se potýkají s dvojitou neviditelností, protože nezapadají ani do ustáleného stereotypu „dokonalého těla“, ani jim není umožněno vykonávat tradiční mateřskou roli“. Objevují se ve výpovědích účastnic výzkumu situace, které by nám o tomto „potýkání se“ přinášeli konkrétnější poznatky?
- 2) V teoretické části práce v kontextu konstruktivistického přístupu k mateřství uvádíte: “vedlejším produktem klasifikace mateřství jakožto sociálního konstruktů může být snaha prosadit určité sociální změny, které zdůrazňují rovnost a umožňují ženám svobodu v otázkách mateřství (Malacrida, 2007)“. I zjištění z výzkumů mohou sloužit při prosazování určité sociální změny. Dala by se využít některá vaše zjištění při prosazování uvedené sociální změny umožňující ženám svobodu v otázkách mateřství? Uveďte případně s výpovědí účastnic výzkumu.

Magdaléna Šťovíčková

V Praze 11.9.2024